

העם שנים אפס

"אין לכם היסטוריה, לכו לשחק כדורגל!" אמר המורה, באחד מספוריו המפורסמים ביותר של הזו, לתלמידיו.

הזו, שעלו השבוע על מגרש הכדורגל ברמת גן, תחת שני דגלים שדמו זה לזה להפליא: שיחקו למרות שהיתה להם היסטוריה, אולי יותר מדי היסטוריה. יוון וישראל, אנטיכוס ויהודה המכבי, שוב התמוזו. דדו. אלא שבאלפיים ומאה השנים שעברו מאז הקרב האחרון השתפרו היוונים, ירדו הישראלים. לעומת 0:1 במישוק החשמונאים נבע זה החנוכה, ספגו הישראלים הפעם 2:0.

פרי מאוחר. אחת הסיבות לסיבוב הזה קודם היתה השתדלותם של היוונים להנהיג בישראל את פולחן הספורט, הקמת איצטדיון בארץ ועריכת תחרויות גדולות. כשחזרו ה"יוונים השבוע יכלו להיווכח כי במאוחר נשא מאמץ פרי: האיצטדיון הרמת גני עולה על זה של עיר בירתם, אתונה (מספר אוכלוסייתה גדול ממספר תושבי תל-אביב), רבבות חובבי ספורט נהרו לראות את מישוקם.

היה זה מעמד שטימל יותר מאלף ספרים את השינוי העצום שחל בסבוע העם בדור האחרון: ההתרגשות לקראת המישוק ה"בינלאומי" עלתה בהרבה על התענינות ההמונים בשיבתו של נגיב לשלטון במצרים אספקת הנשק לערבים ושאר המאורעות הפחות מרתקים של השבוע.

ממשלה סגם חבר כנסת

עם הגיע הידיעות הראשונות על המאורעות בארצות השכנות, סוריה ומצרים, הרגיש ש"הבטחון החוש, פנחס לבון, בכל נטל האחריות הכבדה הרובצת עליו, שיכנע את קודמו, דוד בן גוריון, לעזוב לשעות מספר את שדה-בוקר, לעלות לתל-אביב, להתיעצות אתו ועם הרמטכ"ל.

בהתיעצות מסרו שני האחראים לבטחון המדינה דין וחשבון מפורט על המצב בסוריה ובמצרים. ב"י ג"י. ניצל את ההזדמנות, הסתמך על העובדה שאין הוא נושא בכל אחריות למדיניות הבטחון, הציע כמה הצעות מרחיקות לכת.

תוכנון של הצעות אלה לא נתפרסם ברבים, נשאר בגדר סוד אפילו לגבי רבים מ"שרי" הממשלה וחברי הכנסת; אולם הוא הגיע אל חוגים רבים, בעלי אוזניים וידיים ארוכות: 36 שעות לאחר אותה התיעצות הגיש מיופה הכוח האמריקאי בישראל אזהרה למשרד החוץ, "לבל יסתבך בפעולות הרפתקניות".

* שני הדגלים 'נושאים' פסים כחולים על רקע לבן. במקום מגן-דוד כחול כחול נושא ה"דגל היווני" צלב כחול בפיתו העליונה.

אזהרה מיותרת. מסתבר שהאזהרה האמריקאית היתה מיותרת. כאשר הוגשו הצעותיו של ב"י ג"י. לשיבה מיוחדת של ממשלת ישראל, נתקלו בהתנגדות עזה. שרי הצ"כ טענו שההצעות חסרות כל אחריות ורצינות, באות רק להאדיר את שמו של בן גוריון, להבליט את "פחדנותה" של הממשלה. אחד משרי הממשלה מחה נמרצות על שלבון התיעץ בעניין כה חשוב עם אדם ה"נמצא מחוץ למסגרת הממשלה, מבלי לקבל יפוי-כוח מחבריו לממשלה. שרת נעלב על שלא הוזמן לשיחה עם ב"י ג"י, שתק, לא השתתף בדיונים.

התוצאה: כשעת ההצבעה הורדו הצעות ב"י ג"י. מעל סדר היום ברוב-קולות מוחלט; אולם הן עוררו אחת מסיעות האופוזיציה להתחיל על הגשת שאילתא לשר-הבטחון בעניין ההתיעצויות הבטחוניות עם סגם חבר כנסת, המריצו את ראש הממשלה הנוכחי, משה שרת, לדרוש יותר יוזמה עצמית של

יון (אשר תוכנון נשמר בסוד), העלה ראש הממשלה ושר החוץ הנוכחי, משה שרת, הצ"כ. עה מרחיקה לכת, משלו: על ישראל לפעול במשותף עם צרפת* נגד תוכנית האחיוד ה"ערבית והסיוע הצבאי האמריקאי לפאקסטאן, העלול להפוך למקור לא אכזב של אספקת נשק למדינות-ערב.

הדיפלומטים הישראליים, בתוכם גם ציר ישראל בצרפת, הגיחו שצרפת כועסת על הליגה הערבית בגלל התערבותה בענייני מרוקו הצרפתית, הם הגיעו לכסקה שיש מקום להתקשרות עם צרפת על בסיס הטיגה המשותפת.

מיתת הטופה. אולם כאן באה לידי ג"י לוי מחלת השיכחה הכרונית של אנשי מש"רד החוץ. הם שכחו שהתקשרות עם צרפת פירושה התקשרות נגד עמ"אסיה ואפריקה הש.אפים לחירות, בעד אינטרסים קולוניאליים. כן שכחו הם את העובדה החשובה יותר מכל: הצרפתים לא יוכלו להרשות לעצמם

משה שרת בכנסת * טינה משותפת אינה מספקת

פעולות המנוגדות לקו המדיני של ארצות הברית, ביחוד לא במזרח התיכון, שחול להיות איזורה-שפעה צרפתי זה מכבר. התוצאה היתה ברורה מראש: הכנייתו של שרת שבקה חיים מיד לאחר שיצאה לאוויר העולם.

שרי הממשלה, פחות ריצה אל ה"רבי" היו" שב בנגב.

מדיניות מחלת השיכחה

בישיבת הממשלה התחפה שנערכה בשבוע שעבר בתל-אביב ודנה במצב הבטחון, לאור שורת המהפכות בסוריה ובמצרים, ריחף צל כבד. היה זה צילו של ראש הממשלה ושר הבטחון, דוד בן גוריון, שעלה לתל-אביב משהו בוקר, הציע לשר-הבטחון ה"נ"כ, פנחס לבון, כמה וכמה הצעות מפתיעות בשטח המדיניות הבטחוני (ראה לעיל).

בניגוד להצעותיו הבטחוניות של בן גור

אולם גם העובדים המקורבים ביותר לא ידעו מה עושה רעיית הנשיא בחלק הנסתר של יום-עבודתה, בו הסתגרה בחדרה עם מזכירתה הפרטית משך שעות רצופות, שהופ"רעו מדי פעם על ידי הזמנת כוסות מיץ עגבניות.

רק השבוע, כשמסר שליח מבית הנשיא להוצאת הספרים המפאי"ית, עינות, כתב"די רב-דפים, נתגלה עיסוקה של רחל בן-צבי בחלקו הניכר של יום עבודתה: כתיבת זכ"רונותיה, שאת כרכם הראשון מסרה לדפוס, אותם היא מסיימת בפגישת אגרונומית צעיר, רה, בוגרת ננסי הצרפתית, בשם רחל יגאית, עם סטודנט-משפטים ארצישראלי בקושטא, בשם יצחק בן-צבי.

עתונות עצה ליועץ

שמעון הורן, היועץ הכלכלי של משרד האוצר, הצעיר המשפם והחם השיער, מש"ר תייך ללא ספק על סוג האנשים, אשר מולם הרע רודף אחריהם בכל מקום. אך שככה הסערה הציבורית שקמה בעקבות גילוייו של עתונאי זריו על 12 אלף הלירות שהקציב משרד האוצר להורן, כדי לאפשר לו לק"נות דירה מפוארת בירושלים (העולם הזה 849); והנה נקשר שמו של הורן בפרשה חושפת המפיצה על סביבותיה ריחות חרי"פים של צבע-דפוס.

הפרשה החלה עוד באוקטובר 1953, כאשר נערך בירושלים כינוס פעילי המגבית ה"מאוחדת. לרגל הכינוס הוציא משרד האוצר חוברת בשפה האנגלית בשם תכניות ונתונים, בה כונסו תכניות השונות של הממשלה לפיתוח הארץ.

נראה כי לאותה חוברת היתה תפוצה גדול"לה (היא חולקה חנם אין כסף), היות ומשרד האוצר הוציא אותה לאחרונה במהדורה שניה, מתוקנת. אחד התיקונים הבולטים: בעוד שמחברי המהדורה הראשונה הצניעו לכת, שמרו על אלמנטיות, מופיע בראש המה"דורה השניה שמו של אדם אחד — שמעון הורן.

תגובה חריפה. מובן מאליו שהבדל כה מוזר בין שתי המהדורות לא היה יכול להישאר ללא תגובה; והתגובה לא איחרה לבוא: ביום ראשון בשבוע פירסם אורח ישראל חד"עין שהסתפק בחתימה בראשי תיבות "א.ק.", מכתב חריף על דפי הארץ, בו דוננה פרשת החוברת הממשלתית לפרטי פרטיה.

כתב א. ק.: "רק צניעות היוצאת מגדר הגיל ורגש של חובה הגובל בהקרבה עצ"מית, יכלו להניע אישיות כמר שמעון הורן לתת שמו לחוברת ממשלתית זאת, שהיא אחד הפרסומים הקולקלים ביותר שיצאו אי פעם ממשרד ממשלתי — ובזאת לא הגדנית החצי. חוברת זאת חוברת למען גניבת דעתם של הודי-אמריקה, עשירי-הדולארים... משום כן נדחסו לתוך החוברת, ללא אכזרה וללא שיטה, כל התוכניות, כל התלומות וכל אר"מונות האחר, אשר במגירות שולחנותיה" כתיבה של המשרדים והמוסדות".

הוסיף הכותב האלמוני: "חוברת זאת אינה עשויה להעלות את קרנה של הממשלה, ועל אחת כמה וכמה לא את קרנו של מר הורן, שום איש בעל שכל ישר לא היה נותן, איפוא, את שמו לחוברת זאת, כדי להתפאר או להתבלט בה. הנפוץ הוא: מר הורן הת"נב לשמש כשעיר לעזאזל, בעד חטאי אחרים, אם רצונו להציג את שמו... יחבר ב"עתידי דבר רציני יותר, חתום בשמו".

אולם כאן לא העריך א. ק. את מידת ה"פטריוטיות של שמעון הורן. למוקיריו לא היה ספק שגם בעתיד יוסיף להקריב את עצמו, יחתום על מסמכים רשמיים של משרד האוצר.

מפלגות שיכון קבע

"בולנו גוייסנו לכל החיים משורה ישחרר רק המוות." כשעלה יצחק אולר (49) עם אשתו גניה ארצה בשנת 1950, מרומניה, ידע רק מלים ספורות בעברית: שלום, תודה, הסתדרות. עוד בהיותו בבית העולים, נתניה, כנס אל "לשכת ההסתדרות" נתקבל כחבר, שם את ה"פנקס האדם בכיסו אמר: "תודה, שלום" ויצא לחפש עבודה.

כעבור זמן מה שמע אולר שההסתדרות עומדת לבנות שיכון לחבריה באבן-יהודה, ליד נתניה. הוא בא להודיע ככה עולה הדבר.

הנשיא סוד ספרות

רעות הנשיא, רחל בן-צבי, היתה תמיד אשה עסוקה. עד 12 לדצמבר 1952, כאשר היתה אשת ח"כ יצחק בן-צבי, הסתפקה ב"יום עבודה של שמונה שעות כמנהלת חוות הלימוד בתלפיות ובעין-כרם. לאחר מכן הח"ליטה כי שמונה שעות אינן מספיקות לה, קבעה לעצמה יום עבודה מקובל לזה של בעלה, בין 12 עד 14 שעות לעומ.

מלבד קבלות-פנים רשמיות ועיסוק מתמיד בקרן לילדי ישראל** התחלק יום עבודתה של רחל בן-צבי לשני חלקים. אחד היה גלוי ואחד היה נסתר, הגלוי הוקדש להנהגת משטר צנע ותוצרת הארץ בבית הנשיא. רעיית הנ"שיא שנאלצה לוותר על הגשת מיץ עגבניות בלבד לאורחים הנכבדים, לא ויתרה בנוקדה אחרת, מגישה עד היום את כל הארוחות ב"כלי שולחן צנועים ומוכספים.

מיץ עגבניות. מלחמתה של רחל בן צבי לתוצרת הארץ הכניסה לבית הנשיא, בין השאר, שתיים שתיים בידי עולות-תימן, ו"החליפה את מערכות כלי החרסינה ה"ציו" סלובקיות, מתנת הממשלה, בכלי חרסינה מתוצרת חיפה; ומכיוון שרצון רחל בן-צבי היא כבודה, דאגו עובדי בית הנשיא לכך ש"מספר מצרכים רב ככל האפשר, מבין המו"פיעים ברחוב אלחריזי 17, יהיה על סהרת תוצרת הארץ.

* מתכופף אליו: פנחס לבון.

** הרעיון של שיתוף פעולה ישראלי-צר"פתי אינו חדש. נס בעבר ביקשו גורמים אר"צישראלים שונים, כגון אצ"ל, להסתייע בעז"רה צרפתית נגד האנגלים, שגוררו את זעם הצרפתים בתמכס בתנועה הלאומית הסורית. *** בין תפקידי הקרן: הקמת מועדוני-נוער ביישובי-עולים, הענקת פרטי-לימודים לתל"מידים מצטיינים, חלוקת מתנות-חג בין ילדי עולים.

"מה לעשות, זה מושך יותר קהל..."